

În ultima vreme auzim din ce în ce mai des vorbindu-se despre autism sau despre tulburările de spectru autist deoarece numărul copiilor cu astfel de probleme a crescut foarte mult. În măsura în care incidența autismului a crescut atât de mult (de la 1/10 000 la o rată de 1/100), putem vorbi chiar de o explozie în rândul populației.

Când vorbim despre autism, ne referim la o tulburare de dezvoltare cu o simptomatologie persistentă și o afectare globală și semnificativă. Deși există o sferă largă de tablouri clinice, astfel că de multe ori un caz nu seamănă cu altul, se pot identifica totuși anumite trăsături comune. Aceste tulburări de dezvoltare implică un deficit în comunicarea și interacțiunea socială, un deficit în plan comportamental și un deficit în planul limbajului.

De regulă, părinții se îngrijorează în jurul vârstei de 2-3 ani, la intrarea în colectivitate, când copilul nu vorbește, când nu răspunde atunci când este strigat pe nume, când nu reacționează la intrarea sau ieșirea mamei din cameră sau a altor persoane importante din anturajul său, când nu se joacă cu alți copii și nici nu este interesat de jocul lor, ci preferă să inițieze de unul singur jocuri simple, repetitive. Este preocupat mai degrabă de obiecte sau de părți ale jucăriilor (roți de mașină sau alte obiecte care se rotesc) și nu de utilitatea acestora, cu alte cuvinte nu se implică în ceea ce se numește jocul simbolic.

Copilul pare incapabil să-și exprime bucuria prin zâmbet, nu utilizează expresii faciale adecvate și nu răspunde la zâmbetul altor persoane, nu știe să-l facă pe celălalt să înțeleagă ce dorește, ce are nevoie. Atenția lui este captată greu, uneori părând a fi surd la ceea ce se întâmplă în jurul său. Nu te privește în ochi sau o face pentru foarte scurt timp, pare că te șterge cu privirea sau dă impresia că se uită în gol.

De multe ori, lipsa lui de interes în ceea ce privește comunicarea este pusă pe seama unei întârzieri în achiziționarea limbajului verbal, fără a folosi în mod compensator limbajul non-verbal. Utilizează gesturi, dar aceste gesturi folosesc mai degrabă corpul celuilalt decât propriul corp. Chiar și atunci când limbajul este bine dezvoltat, se observă dificultăți de comunicare socială. Acești copii susțin cu greu o discuție, oferă răspunsuri bizare, atipice și par a nu înțelege glumele, expresiile sau cuvintele cu sens implicit sau cu mai multe sensuri. De asemenea, vorbesc despre ei înșiși la persoana a II-a sau a III-a, repetă anumite replici, reproduc anumite fraze (reclame) sau simple sunete care le trezesc interesul.

Comportamentul lor este marcat de anumite pattern-uri repetitive, fiind rezistenți la schimbările apărute în rutina lor zilnică (doresc să meargă pe același drum, să poarte aceleași haine sau aceeași pereche de pantofi), prezintă adesea mișcări bizare ale mâinilor (fluturări) sau ale corpului, un mers mai degrabă țopăit sau pe vârfuri, obișnuiesc să miroasă, să asculte sau să atingă cu limba lucrurile care îi interesează.

Modificările aduse în mediul lor sau în ritualurile pe care și le-au format, pierderea unui obiect preferat sau alte motive dificil de identificat pot declanșa la acești copii reacții emoționale intense, greu de potolit.

În cazul în care există suspiciuni, medicul pediatru poate efectua un test de screening, iar diagnosticarea trebuie făcută de către un specialist. Există anumite criterii de diagnostic care trebuie urmărite în detaliu, prin urmare oricare dintre simptomele enumerate anterior luat

separat nu reprezintă decât o anomalie care poate dispărea de la sine sau o particularitate care nu anunță neapărat ceva patologic.

Depistarea precoce a tulburărilor de spectru autist, care va fi tema următorului articol, este foarte importantă deoarece este esențial să se intervină cât mai devreme pentru a ameliora dezvoltarea defectuoasă a abilităților de comunicare și a comportamentelor neadecvate.

Terapia trebuie să aibă ca scopuri atât îmbunătățirea interacțiunilor și comunicării sociale, cât și realizarea unui progres în plan cognitiv. Fără un ajutor și o stimulare constantă, deficitul se accentuează, se agravează, marcând întreaga sferă a personalității.

În cazul tulburărilor de spectru autist nu putem vorbi despre vindecare. Chiar și atunci când se obține o recuperare bună, anumite dificultăți sociale, relaționale sau de adaptare pot persista. Este important ca acești copii și viitori adulți să fie ajutați să ajungă la un nivel cât mai înalt de funcționare psihică. În acest scop, pe lângă ajutorul oferit de specialiști, ei trebuie acceptați și incluși în grupurile de copii atât în grădinițe, cât și în școli. Copiii care au un coleg cu astfel de dificultăți au șansa să învețe încă de mici ce înseamnă să fii tolerant, ce înseamnă să fii diferit și cum poți ajuta și sprijini un coleg, un vecin sau o rudă care nu are nicio vină că s-a născut cu aceste probleme, ci pur și simplu vede lumea dintr-o altă perspectivă pe care noi ne străduim împreună să o înțelegem.

Mădălina Lincă

Psiholog principal – psihoterapeut

Psiholog clinician specialist

madadinu@yahoo.com